

Täysistunto

Tiistai 18.6.2024 klo 14.00—19.24

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 67/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Rydman, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.09 **Elinkeinoministeri Wille Rydman** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edellä esitettyihin, monin tavoin paikkansa pitämättömiin väitteisiin palataan sitten myöhemmin, mutta tänään käsiteltävänä oleva asia on hallituksen esitys laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. [Vasemmalta: Ei mitään nöyryyttä! — Sanna Antikainen: Ihmisellä on oikeus puolustautua!]

Hallituksen esityksen tarkoituksena on antaa finanssialan digitaalista häiriönsietokykyä koskevaa EU-asetusta eli niin sanottua DORA-asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Lisäksi tarkoituksena on panna täytäntöön DORA-asetuksen yhteydessä tiettyihin rahoitusalan direktiiveihin tehtyjä muutoksia finanssialan digitaalisen häiriönsietokyvyn osalta.

Esitykseen sisältyy lisäksi kyberturvallisuuden korkean tason varmistamista unionissa koskevan NIS 2 -direktiivin ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan CER-direktiivin kansallista täytäntöönpanoa täydentäviä säännöksiä pankkitoiminnan ja finanssimarkkinoiden infrastruktuurin osalta. Varsinaiset näiden direktiivien toimeenpanoa koskevat esitykset käsitellään eduskunnassa erikseen.

Hallituksen esityksen keskeisimmät muutosehdotukset koskevat Finanssivalvonnasta annettua lakia. Laissa ehdotetaan säädettävän Finanssivalvonnan toimimisesta DORA-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä NIS 2 -direktiivissä ja CER-direktiivissä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena pankkitoiminnan ja rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin osalta.

Finanssivalvonnan tehtävänä olisi edistää finanssimarkkinoilla toimivien kyberturvallisia toimintatapoja sekä edistää finanssimarkkinoiden kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä. Finanssivalvonnan velvollisuudet toimia yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa kyberturvallisuuden edistämiseksi kansallisesti ja EU-tasolla ehdotetaan koottavan uuteen pykälään. Lain hallinnollisia seuraamuksia koskevia säännöksiä täydennettäisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

DORA-asetuksen edellyttämällä tavalla. Asetuksen mukaisten velvoitteiden rikkomisesta voitaisiin pääsääntöisesti määrätä lain mukainen seuraamusmaksu. Lisäksi Finanssivalvonnan yleiset toimivaltuudet ulotettaisiin koskemaan DORA-asetuksen tarkoittamia tieto- ja viestintätekniikan palveluntarjoajia.

Muiden muutettaviksi ehdotettujen lakien osalta DORA-muutosdirektiivi edellyttää, että lakiin lisätään säännökset vaatimuksista hallinnoida verkko- ja tietojärjestelmiä DORA-asetuksen mukaisesti, sekä eräitä muita muutoksia. Lisäksi Teollisen yhteistyön rahasto Oy ja Finnvera Oyj jätettäisiin DORA-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 17. tammikuuta vuonna 2025.

Arvoisa puhemies! Toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton eduskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Nyt sitten keskusteluun. — Edustaja Autto.

14.12 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Finanssialan häiriönsietokyky, erityisesti kyberturvallisuus finanssialan toiminnan osalta on äärimmäisen tärkeä teema, ja on tietysti hyvä asia, että meillä on siihen yhteistä eurooppalaista sääntelyä, jolla asiantilaa parannetaan. Kiitos ministeri Rydmanille siitä, että Suomessa nyt asiallisesti tämän hallituksen esityksen myötä sitten säädetään omaan lainsäädäntöömme ne toimivallat viranomaisille, tässä tapauksessa Finanssivalvonnalle, jotta tämän DORA-asetuksen mukaiset menettelyt sitten Suomessa pystytään saattamaan voimaan.

Jos, arvoisa rouva puhemies, vähän ajattelempa sitä toimintaympäristöä, johon on ajautettu, että suuri naapurimaamme Venäjä käyttäytyy ja sanoo olevansa vihamielinen meitä kohtaan, tarkoittaen meillä ei vain Suomea vaan tietysti kaikkia meitä läntisiä demokratioita, ja Ukrainassa tämä vihamielisyys toteutuu tietenkin kaikkein kaameimmalla tavalla, konventionaalisen sodan muodossa, mutta erilainen hybridisodankäynti moninaisine vaikuttamisen muotoineen on tullut tietysti valitettavasti meidän kaikkien osaksi ja sitä kohtaamme. Sen vuoksi on todella tärkeää, että kun modernissa yhteiskunnassa finanssialan toiminta on aivan sen yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittinen tehtävä, niin on todella tärkeää, että häiriönsietokyky on sellainen, että minkäänlaiset kyberiskut tai muutkaan vastaavat tilanteet eivät pääse meidän, esimerkiksi eläkkeitten maksua tai yleensä maksutapahtumia tai muita vastaavia, yhteiskunnan sujuvan toiminnan kannalta välttämättömiä tehtäviä vaarantamaan. Näin ollen on tärkeää, että tämä lainsäädäntö saadaan Suomessa ripeästi voimaan ja olemme yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta jatkossa paremmassa asemassa. — Kiitos ministeri Rydmanille tämän hallituksen esityksen esittelemisestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

14.14 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys todellakin kyllä saa sitten eduskunnan myötämielisen tuen aivan niin kuin ministeri Rydman tuossa totesi. Ja aivan niin kuin suuren valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Autto kertoi, on todellakin tärkeää, että finanssialan toiminnan häiriönsietokyky varmistetaan tulevaisuudessa juuri tämänkaltaisten ongelmien tähden, mitä on nähty nyt esimerkiksi pahimmillaan juuri Ukrainassa—Venäjä-tilanteessa mutta myös pienemmissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Tämä EU:n DORA-asetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta, ja kun asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tietysti finanssiyhteisöt, niin ne ovat velvoitettuja noudattamaan tämän asetuksen sääntelyä ilman mitään erillisiä kansallisia täytäntöönpanotoimia. Näihin finanssiyhteisöihin kohdistuvat toiminnalliset ja kaikki taloudellisetkin vaikutukset aiheutuvat siten pääosin suoraan asetuksen sääntelystä. Tässä hallituksen esityksessä nämä ehdotetut säännökset täydentävät EU:n DORA-asetusta erityisesti Finanssivalvonnan tehtävien, toimivaltuuksien ja sitten hallinnollisten seuraamusten määrittämisen osalta.

Viime vuoden marraskuussa meille Kymenlaaksoon tuli iloisia uutisia. Ministeri Rydman myönsi meille AKKE- eli äkillisen rakennemuutoksen tuotantotukea, mikä kohdistuu erityisesti Etelä-Kymenlaaksossa akkuteollisuushankkeisiin, jotka kytkeytyvät toki tähänkin asiaan. Toinen asia, missä ministeri Rydman on ollut erityisen aktiivinen, on se, että Etelä-Kymenlaakson Hamina—Kotka-alue nostettaisiin tähän korkeampaan tukiluokkaan, [Mikko Savola: Niin, Kuusiokuntien kustannuksella! Järjetöntä touhua!] jolloin meidän yritystemme investointikyky saisi paremmat mahdollisuudet. — Nämä asiat eivät, arvoisa puhemies, varsinaisesti mitenkään liity tähän kyseiseen esityslistan asiaan, mutta koska ministeri Rydmania viime aikoina ei olla tarpeeksi mielestäni kiitetty tässä eduskunnan täysistuntopöydässä, niin eteläisen Kymenlaakson ainoana kansanedustajana haluan välittää nämä kiitokset näistä meidän alueellemme tärkeistä hankkeista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

14.17 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Finanssialan digitaalisen häiriönsietokyvyn varmistaminen ja vahvistaminen ovat hyvin ajankohtaisia ja tärkeitä tavoitteita. Tässä tosiaan Finanssivalvonnan yleistettävää täydentäviä erityisiä tehtäväalueita ehdotetaan täydennettävän esimerkiksi tehtävillä edistää finanssimarkkinoilla toimivien kyberturvallisia toimintatapoja sekä edistää kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä — äärimmäisen tärkeää, ja hyvä, että näitä nyt Suomessa toimeenpannaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä kerrotaan esityksen vaikutuksista ja todetaan, että toimenpiteiden myötä yleisen luottamuksen rahoitusmarkkinoihin voidaan arvioida kasvavan, mikä hyödyttää lopulta kaikkia markkinaosapuolia. Talousvaikutuksista taas todetaan, että niitä saattaa kohdistua myös finanssialan toimijoiden asiakkaisiin, sijoittajiin ja kuluttajiin, ja todetaan, että sääntelystä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset voivat olla kertaluonteisia tai jatkuvia. Olisin ministeriltä kysynyt tästä: osaatteko kertoa tarkemmin näistä taloudellisista vaikutuksista esimerkiksi kuluttajiin ja yrityksiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

14.18 Ville Skinnari sd: Puhemies! Tässä hankkeessa on paljon hyvää, ja siinä mielessä tietysti on arvokasta puhua digistä ja turvallisuudesta ja kyberistä.

Mutta käytän tässä nyt tilaisuuden hyväksi ja kysyn ministeriltä sitä, miten te näette nyt sen tilanteen ja sen palautteen, mitä tuolta maakunnista ja kenteilä tulee siitä, että asiakkaan tunnistaminen passilla ja henkilökortilla on johtamassa nyt siihen tilanteeseen, että kun kaikilla sitä ei ole — ei tavallisilla kansalaisilla, ei pienyrittäjillä — niin ehkä satoja, ellei tuhansia, tilejä tullaan lopettamaan. Oletteko te keskustellut Finanssivalvonnan kanssa siitä, tai olisiko teillä työkalupakissa esimerkiksi jonkinlainen kampanja, millä ihmiset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

voisivat kustannustehokkaasti hankkia virallisen henkilötodistuksen, jotta heidän pankki-suhteensa tässä tilanteessa säilyy?

Arvoisa ministeri, toinen asia liittyy kaiken kaikkiaan tähän luottamukseen, mistä kollegatkin puhuivat. On hyvä, että luottamusta tehdään sääntelyllä, mutta luottamuksen kanssa pitää sinänsä olla tarkkana — kun kansainväliset sijoittajat nyt katsovat Suomea — että täällä myös pankkitilien avaaminen ja palvelu ylipäättään toimii. Kuinka kilpailukykyisenä te pidätte Suomea tällä hetkellä esimerkiksi EU:n ulkopuolisille sijoittajille? Onko teille tullut tietoa siitä, että tällainen arvostettu, kunnioitettukaan yritys ei välttämättä saisi pankkitilejään Suomessa jostain syystä auki?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen.

14.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Digiturvallisuuteen ja kyberturvallisuuteen liittyvät teemat ovat erittäin tärkeitä, ja on hyvä, että niistä tänään täällä myös puhutaan.

Arvoisa puhemies! Tähän hallituksen esitykseen liittyen lausuntopalautteessa muun muassa Rahoitusvakausvirasto esitti mielipiteenään, että tämän esityksen perusteluissa tulisi kuvata kattavammin esityksen vaikutukset kriisinratkaisuviranomaisiin. Finanssiala ry katsoi myös, että EU:n DORA-asetuksesta finanssialan yrityksille aiheutuvat kustannukset voivat nousta selvästi arvioitua korkeammiksi. Täällä keskustelussa nostettiin esille myös tämä kustannuskehitys niin kuluttajille kuin myös esimerkiksi nyt Finanssiala ry:n nostaman huomion myötä.

Lisäksi Finanssiala piti tärkeänä, että Finanssivalvonnan resurssitarve arvioidaan realistisesti ja sille osoitetaan riittävät resurssit tehtäviensä hoitamista varten. Myös esityksen vaikutusarvioista toivottiin, että niitä myös jatkovalmistelussa täsmennettäisiin. Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri: miten vastaatte näihin esimerkiksi Finanssialan esittämiin huoliin liittyen resursseihin ja kustannuksiin? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Enempää puheenvuoroja ei ole, joten ministeri vastaa. Enintään kolme minuuttia.

14.21 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on ilahduttavaa havaita, että vaikka luonteeltaan varsin teknisluontoisesta lakiesityksestä onkin kyse, siitä huolimatta edustajat ovat selvästikin huolella paperinsa lukeneet ja pohtineet niitä ulottuvuuksia, mitä tähän sääntelyyn liittyy.

Ensimmäinen asia on luonnollisestikin se, että aina on löydettävä jonkinnäköinen hyvä balanssi sen välillä, missä kulkee turvallisuus ja missä sitten taas joustavasti toteutettavat palvelut ja pankkipalveluiden saatavuus. Tässä toki tietysti on tärkeää, että yhtäältä huolehdimme turvallisuudesta mutta toisaalta myöskin varmistamme, että palvelut ovat kaikille todella saatavilla.

Tässä nousi useampia esimerkkejä esille. Esimerkiksi joissakin tapauksissa on saattanut olla vaikeuksia pankkitilin avaamisessa, ja jossakin tapauksessa on saattanut tulla esiin sen kaltaisia byrokraattisia tekijöitä, että on sitten vaadittu jonkinnäköistä henkilöllisyyskorttia, jollaista ei sitten ole onnistuttu esittämään, mutta tämä on juurikin sen kaltaista kysymyksenasettelua, jossa on löydettävä sääntelyllisesti optimaalinen tasapaino tarkan sääntelyn ja sitten turvallisuustarpeista huolehtimisen kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

On syytä ymmärtää, että tässä on kyse suoraan sovellettavasta EU-oikeudesta, joka siten nyt tässä tuodaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja siinä mielessä meillä ei juurikaan harkinnanvaraa tässä ole. Toki voisimme aina lähteä siitä, että sääntelisimme vielä enemmän kuin mitä EU-tasolla meiltä edellytetään, mutta tällä hallituksella on ollut vahvasti sen kaltainen lähestymistapa, että emme heikennä suomalaista kilpailukykyä luomalla sen kaltaista sääntelyä, joka menisi ylitse sen, mitä EU-sääntely meiltä edellyttää. Se on ollut myöskin periaate, joka tässä tapauksessa on toimintaamme ohjannut.

Edustaja Aittakumpu otti esille kysymyksen siitä, millaisia kustannuksia tällaisesta mahdollisesti tulee. Sitä me emme varmuudella tiedä. Toki tietysti aina silloin, jos tulee tarkempaa sääntelyä, alan toimijoiden on sitten pohdittava, kuinka helposti tai kustannustehokkaasti se pystytään toteuttamaan, ja jos kustannuksia syntyy, niin sitten se jollakin tavalla tietysti näkyy. Tässä on lähinnä arvioitu, että joitakin kustannuksia saattaa tulla, mutta tiedossani ei ole, että niitä olisi arvioitu sen täsmällisemmin.

Lopuksi haluan vielä osoittaa kiitokseni edustaja Eerolalle, joka puhui hyvin kauniisti siitä työstä, mitä hallituksessa on kaakonkulman puolesta tehty. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.